

Danske tropper på Sjælland i 1813. Tropper af Husarregimentet og musketerer af Holstenske Infanteriregiment i tjenestedragt. Maleri af Christian Würdler Hansen.

Dansk Linie- og Let Fodfolk 1803-1814 Perry-præstationen

Af Hans Chr. Wolter

Denne artikel har haft stor gavn af meget kvalificeret assistance fra Jørgen K. Larsen og Ole Thureholm.

You can read the historical background in Militærhistorie – Krige, felttog og slag – Napoleonic Era – Denmark.

You can find the Perry figurines in Figurer og Modeller – Figurgalleri

1. Velkommen i marken!

Alan og Michael Perry, som er imponerende ivrige efter at skulpturere og foretrækker 28 mm figurer til wargaming og udstilling, administrerer Perry Miniatures. Deres virksomhed tilbyder en bred vifte af høj kvalitets metal- og plastikfigurer fra en række historiske konflikter. Et blik på webstedet for Perry Miniatures: <https://www.perry-miniatures.com/index.php>

8. Wargaming med danske og norske styrker 1803-1814

Wargamers anvender forskellige regler og forskellige måder at repræsentere enheder/hære på. I det følgende gives nogle generelle bemærkninger til at overveje ved brug og dannelse af danske og norske krigsstyrker fra 1803 til 1814, da flere fakta skal anses for at repræsentere dem på en korrekt måde, for at svare til forskellige regelsæt.

Yderligere er der givet nogle kommentarer vedrørende danske og norske styrker i Black Powder og General de Brigade og den nye Sharp Practice 2.

Den danske hær

Dansk infanteri kæmpede på linje, ligesom det britiske, men i 3 rækker, da danske enheder altid var tættere på fuld styrke ved 800 (britiske skulle have haft 1.000 – 1.200 mand, men havde for det meste kun 5-600, så den "2 dybe" linje opstod naturligt. Og det gjorde franskmændene fra oktober 1813 og frem, hvilket næsten er gået ubemærket hen).

Både jægere og grenaderer kan støde sammen (grenaderer kan også holdes tilbage som reserve eller bruges til at lede et angreb). Men da næsten alle soldater havde 2 års grunduddannelse + krigstjeneste, så havde musketerer også lært grundlæggende træningstræning. Ethvert kompagni kunne danne en træningslinje for bataljonen ved at indsætte sin tredje rang efter den preussiske norm. Ved at gøre det "kortede bataljonen ikke linjen" ved at indsætte et komplet kompagni!

Danske infanterienheder kæmpede/marcherede på linje i kamp - men marcherede normalt med to kompagnier på forkant og et kompagni i marchkolonne på hver flanke ("Linje med afviste flanker"). På den måde kunne bataljonen hurtigt danne en hel linie eller danne en firkant. Denne formation kunne også marchere med samme hastighed som en kolonneformation.

Anden linie/reserve stod normalt i kolonne med kompagnifront, men ville i skudlinie også skifte til "Line med afviste flanker" eller til linie om nødvendigt. Dansk infanteri (ikke norsk) var udstyret med hovedsageligt M 1794 musketter (50.000 fremstillet), som havde konisk ramstang, der ikke behøvede at drejes ved brug, og en selvansugende pande. Ydermere havde den en skærm ved gryden for at beskytte øjnene på soldaten, der stod til venstre, så alle bedre kunne sigte, når de skyder i kø.

Der blev også fundet en bajonettfastgørelse med hurtiglås, så en bajonet kunne monteres på få sekunder. I 1807-1810 tilføjede en ny model Musket (M 1807) en ny "indvendig" lås, som var meget enkel at vedligeholde, men mere

vigtigst af alt, var meget modstandsdygtig over for fugt og vand, så musketterne kunne også bruges i regn (30.000 lavet).

Terrænet i Danmark og Slesvig-Holsten var hovedsageligt opdyrket, brudt og af lukket karakter. Uden plads til større formationer var brigaden den vigtigste kampformation. Dette var en "kampgruppe" med alle våben, så at sige, med normalt 4 infanteribataljoner, en let bataljon og et kavaleriregiment. Indtil 1808 var 8 regiments 3-pdr kanoner en del af brigaden. Fra da af hele 10 kanoner 3 pd. "monteret batteri" var en del af brigaden. Et monteret batteri var beslægtet med et østrigsk kavaleribatteri, hvor alle kanoner var monteret på kanoner og vogne. Ved siden af dette ville man normalt finde en "Avantgarde" af lette tropper, en kavaleribrigade af tungt kavaleri og endelig en artillerireserve af 6-pdr feltkanoner.

Dette var åbenbart ikke en svag kraft. Stærk i både forsvar og angreb, og den store mængde let infanteri og tæt ildkraft, kombineret med lang træning, er infanteriets største aktiver. Kavaleri er godt monteret og bevæbnet og aggressivt i taktik. Måske er artilleri ved første øjekast den svageste del, men det er generelt manøvredygtigt, og der er normalt rigeligt af det. Gunners er også veltrænede og vil, hvis det er nødvendigt, kæmpe indtil overskridelsen.

Men som en lille hær af størrelse var den nok bedst egnet til forsvar af Danmark, ikke til krig på en europæisk slagmark – den ville ikke holde ud længe, men nok give et godt regnskab for sig selv!

Norske styrker I

Norge var forholdene noget anderledes. Brug af et sæt brigade- eller træfningsregler, som Sharp Practice 2, vil være vejen til krigsspil i kampene i Norge.

På grund af mangel på mad og forsyninger kunne kun en del af hæren bruges til felttjeneste. I 1808-1809 små brigadeformationer bestående af normalt to "grenadierdivisioner" hver af to grenadierkompagnier sammen med sammensatte enheder af "regimentskarskytter", jægers og "Ski runner" bataljoner, og nogle gange hjulpet af regimentelle 1-pdr "Amusettes" , dannede den normale basisenhed, der blev brugt til felttjeneste.

Musketererne og (afmonterede) dragoner blev sammen med artilleri brugt til at bevogte byer, fæstningsværker og fæstninger. Normalt deltog de ikke i feltaktioner.

Da Norge var (og er) ekstremt ødelagt og et vanskeligt terræn at bevæge sig i, blev den svenske angriber tvunget til at bruge smalle veje, snoede sig gennem bakker, dale og skove, og blev ofte tvunget til at stoppe eller omdirigere retning af flere velplacerede befæstninger. Som en konsekvens blev de strakt ud og udsatte dem for angreb. Mod dem bevægede de terrænkendte nordmænd sig og derefter omringede/omringede flere isolerede svenske formationer og i en taktik ligesom den berømte "Motti" (Bogstaveligt talt: "Skær dem op i mindre stykker") taktik brugt i Finland i vinterkrigen 1939-1940 "tog oppositionen ud". Dette tvang normalt også andre svenske formationer til at trække sig tilbage. I 1814 blev den samme taktik brugt, men på grund af dårligt overordnet lederskab, selvom det var lokalt vellykket, men alligevel så vellykket, at Bernadotte tilbød bedre vilkår end først givet. Til sidst endte kampene i en våbenhvile og accept af en union med Sverige.

Igen er aktien en god og interessant kraft at kæmpe med; meget fleksible, aggressive og meget manøvredygtige enheder også om vinteren. Dens største ulempe er dens begrænsede størrelse og mangel på effektive understøttende enheder – Du skal bruge overraskelse, ikke tal, og i sidste ende skal du vinde, ellers har du ikke en chance i det lange løb!

Wargaming-regler

I General de Brigade skal hvert selskab være 8-cifret stærkt. Dette giver os en musketerbataljon med 40 figurer og en let-/jægerbataljon på 32 figurer. Alle infanterienheder er klassificeret som veteranenheder i 1813.

Den Kongelige Livgarde var en bataljon med 4 små kompagnier á 6 figurer, altså i alt 24 figurer. 1 figur i hvert kompagni er en riffelbevæbnet skarpretter, og tilsammen kan disse danne et ad hoc-kompagni og fungere som træfninger. Enheden er klassificeret som en eliteenhed.

Kongens Livjæger Korps (Kongens Egne Jægerkorps) var en 4 kompagni bataljon rejst i 1801 ved at rekruttere sønner af københavnske borgere. Det var så vellykket, at det blev optaget i den danske hær efter 1807. Kompagnierne er 5-cifret stærke, altså en bataljon med 20-figurer. Det er en let infanteribataljon klassificeret som en 2nd Line Entusiastisk enhed.

Militsbataljonerne af 1807 skulle have 6 figurer i et kompagni, altså danne en bataljon på 30 figurer. De er klassificeret som værnepligtige med afgiftsenhederne.

I Norge er infanterienheder klassificeret som Line (både musketerer og lette/jægerenheder). Skitropper kan bevæge sig 12" i træfningsformation.

I Black Powder er musketerbataljonerne store enheder (36-40 figurer), og lette/jægerbataljoner er standardstørrelsesenheder (24-30 figurer). Det samme gælder for militsbataljoner fra 1807. Uafhængige lys/jæger/grenadierkompagnier er Tiny enheder (5-6 figurer).

Musketerer kan trænge i terræn, som de normalt ikke kunne komme ind i.

Statistik for sort pulver:

Enhed	Type	Størrelse	Bevæbning	hånd-til-hånd	skydemoral	udholdenhed	Særlig	
Danmark								
Musketer Infanteri	Fast Infanteri	StorEnhed	Glatboring Musketter	6	3	4	3	FirstFire, Pålidelig, Stædig
Lys/Jaeger Infanteri	Fast Infanteri	Standard Størrelse	Riflet Musketter	6	3	4	3	Skarpskytter, Pålidelig, Stædig, Træfning
Grenadier InfanteriCoy	Fast Infanteri	TinyUnit	Glatboring Musketter	3	1	4	1	FirstFire, Pålidelig, Stædig, Træfning
Lys/Jaeger InfanteriCoy	Fast Infanteri	TinyUnit	Riflet Musketter	2	1	4	1	Skarpskytter, Pålidelig, Stædig, Træfning
RoyalLife Vagt	Fast Infanteri	Standard Størrelse	Glatboring Musketter	7	3	3	4	Elite, først Ild, pålidelig, Stadig, Stædig
RoyalLife GuardSharp skytter	Fast Infanteri	TinyUnit	Riflet Musketter	3	1	3	1	Skarpskytter, Elite, først Brand, pålidelig, Stædig

King's Own JaegerCorps	Fast Infanteri	Standard <small>Størrelse</small>	Riflet Musketter	5	3	4	3	FirstFire, Pålidelig, Træfning
Milits Infanteri	Fast Infanteri	Standard <small>Størrelse</small>	Glatboring Musketter	4	2	5	2	Nyopvokset, Wawerng
Norge Musketer Infanteri	Fast Infanteri	Standard <small>Størrelse</small>	Glatboring Musketter	6	3	4	3	Brave, FirstFire, Stædig
Lys/Jaeger Infanteri	Fast Infanteri	Standard <small>Størrelse</small>	Riflet Musketter	6	3	4	3	Modig, stædig, Træfning
Grenadier InfanteriCoy	Fast Infanteri	TinyUnit	Glatboring Musketter	3	1	4	1	Brave, FirstFire, Stædig, Træfning
Lys/Jaeger InfanteriCoy	Fast Infanteri	TinyUnit	Riflet Musketter	2	1	4	1	Modig, stædig, Træfning
Skilinfanteri	Fast Infanteri	Standard <small>Størrelse</small>	Glatboring Musketter	6	3	4	3	Brave, FirstFire, Stædig, Træfning

I Sharp Practice 2 er fokus på at "fortælle historier om helte".

Heldigvis havde den danske hær af 1813 også sine egne helte. Kaptajn Jess kommanderende for et jægerkompagni i Oldenborgske Infanteriregiment og kaptajn Wegener fra Slesvigske Jægerkorps II blev begge nævnt i forsendelser efter Zarrentin 18. september, og de modtog begge en medalje efter Klein Zecker 30. september. Kaptajn Wegener var foran i Boden den 4. december.

Vi præsenterer to danske kernestyrker til Sharp Practice 2. Den ene er en hel dansk styrke, den anden er en kombineret dansk-fransk styrke.

Dansk infanteribataljon(+)
Leder, StatusIII Én gruppe på 8 grenaderer, stamgæster, musketter To grupper af 8 linjer infanteri, stamgæster, musketter
Leder, Status II To grupper af 8 linjer infanteri, stamgæster, musketter
Leder, StatusI OneGroupof6JaegersSkirmishers,Light Infantry, Rifler/musketter
Pointværdi:57

Et eksempel kunne af Dronningens LivregimentI ledet af oberst F.EHCronhelmandJaegerCoy fra Dronningens Livregiment II(CaptainFlitner).

Fransk-danskLyskolonneForce
Leder, StatusIII Tre Grupperaf6Danske Jaegers Træfningsmænd,Light Infanteri, rifler/musketter
Leder, StatusI OneGroupof8DanishLineInfantry,Regulars,Muskets
Leder, Status II To grupper af 8 franske voltigører, værnepligtige og Frivillige, Musketter
PointsValue:56

Danske og franske kræfter blev nogle gange kombineret, f.eks. ved
Zarrentin den 18. september 1813.

Men du kan lave din egen kraft. Vi giver dig de mange muligheder her:

DanishLineInfantry					Type	Stamgæster
PointsValue	6	Våben	Musket		Størrelse	8
Formation First	Fire kontrolleret	Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ja	2	3	3	SkarpØv, stædig
DanishLineInfantrySkirmishers					Type	Træfningsmænd
PointsValue	8	Våben	Musket		Størrelse	6
Formation First	Fire kontrolleret	Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	3	-	SharpPractice
danske grenaderer					Type	Stamgæster
PointsValue	7	Våben	Musket		Størrelse	8
Formation First	Fire kontrolleret	Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ja	2	2	3	SkarpØv, stædig
Danske grenadertræfninger					Type	Træfningsmænd
PointsValue	8	Våben	Musket		Størrelse	6
Formation First	Fire kontrolleret	Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	2	-	SharpPractice
danske Jaegers					Type	Stamgæster
PointsValue	6	Våben	Riffel*		Størrelse	8

Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ja	2	3	3	SkarpØv, stædig
DanishJaegersSkirmishers					Type	Letinfanteri
PointsValue	8	Våben	Riffel*		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	3	-	SkarpØv, stædig, Taktisk
Danske Skarpskytter					Type	Stamgæster
PointsValue	7	Våben	Riffel*		<small>Størrelse</small>	8
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ja	2	1	2	SkarpØv, stædig, Taktisk, Goodshots
Danske SkarpskytterSkrænderi					Type	Letinfanteri
PointsValue	12	Våben	Riffel*		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	1	-	SkarpØv, stædig, Taktisk, Goodshots
* Fra 1811 halvfrifler og halvmusketter						
DanishLifeGuard Infantry					Type	Elite
PointsValue	8	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	8
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ja	2	2	2	SkarpØv, stædig
DanishLifeGuardSharpshooters					Type	Letinfanteri
PointsValue		Våben	Riffel		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire Controlled		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	2	-	SkarpØv, stædig, Goodshots
Dansk LandeværnInfanteri					Type	Milits
PointsValue	3	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	10
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika
Noshock	Ja	Ingen	-	-	-	Poorshots, WeedyCoves
DanishKingsOwnRifleCorps					Type	Værnepligtige & Frivillige
PointsValue	4	Våben	Riffel		<small>Størrelse</small>	8
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbør		Karakteristika

Noshock	Ja	Først	-	2	-	Ildsted og hjem, ingen bajonetter
DanishKingsOwnRifleCorpsSharpshooters					Type	Træningsmænd
PointsValue	7	Våben	Riffel		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire Controlled		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika
Noshock	Ja	Ingen	-	2	-	Ildsted og hjem, ingen bajonetter
Norwegian LineInfantry					Type	Værnepligtige & Frivillige
PointsValue	5	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	8
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika
Altid	Ja	Først	3	2	3	Aggressiv, stædig, Taktisk
Norske Linje Infanteri Trætskytter					Type	Træningsmænd
PointsValue	7	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	3	-	Aggressiv, stædig, Taktisk
norske grenaderer					Type	Stamgæster
PointsValue	6	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	8
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika
Altid	Ja	Først	3	2	3	Aggressiv, stædig, Taktisk
Norske grenadertræfninger					Type	Træningsmænd
PointsValue	8	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	2	-	Aggressiv, stædig, Taktisk
norske Jaegers					Type	Værnepligtige & Frivillige
PointsValue	6	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	8
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika
Altid	Ja	Først	3	2	3	Aggressiv, stædig, Taktisk
Norske JaegersSkirmishers					Type	Letinfanteri
PointsValue	7	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	6
Formation FirstFire kontrolleret		Volley	Nedbrud Volley	Udgangsbor		Karakteristika

Altid	Ja	Ingen	-	3	-	Aggressiv, stædig, Taktisk
Norske Sharpshooters					Type	Letinfanteri
PointsValue	7	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	8
Formation	FirstFire kontrolleret	Volley	Nedbrud	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Først	3	1	2	Aggressiv, stædig, Taktisk, Goodshots
Norske Skarpskytter Skærmskytter					Type	Letinfanteri
PointsValue	12	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	6
Formation	FirstFire kontrolleret	Volley	Nedbrud	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	1	-	SkarpØv, stædig, Taktisk, Goodshots
Norsk Skilinfanteri					Type	Værnepligtige & Frivillige
PointsValue	6	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	8
Formation	FirstFire kontrolleret	Volley	Nedbrud	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Først	3	2	3	Aggressiv, stædig, Taktisk
Norwegian Skilinfantry Skirmishers					Type	Letinfanteri
PointsValue	7	Våben	Musket		<small>Størrelse</small>	6
Formation	FirstFire kontrolleret	Volley	Nedbrud	Udgangsbør		Karakteristika
Altid	Ja	Ingen	-	2	-	Aggressiv, stædig, Taktisk

Glad figurhåndtering og wargaming!